

Το πρόβλημα του κακού: Δικαιολογούμε ή παλεύουμε;

Ορθοδοξία / Κοινωνικά θέματα

Πρωτοπρεσβύτερος Θεμιστοκλής Μουρτζανός, Δρ. Θεολογίας

Η κινηματογραφική ταινία «Joker», που προβλήθηκε και στην Ελλάδα, θέτει ξεκάθαρα ένα μεγάλο ερώτημα της ανθρώπινης ύπαρξης: τι γίνεται με το πρόβλημα του κακού; Το δικαιολογούμε; Παλεύουμε να το αντιμετωπίσουμε; Η πάλη είναι μόνο διά των νόμων και της τάξης; Είναι εσωτερική; Πόσο απελπισμένος δικαιολογείται να είναι ο άνθρωπος που δε βρίσκει αγάπη από την κοινωνία; Είναι αρκετό να καταδικάζουμε στα λόγια μια κοινωνία ατομοκεντρική, που γελά με τον πόνο των άλλων, που αρνείται να δώσει σταλιά αγάπης ιδίως σε εκείνους που η οικογένεια, το σχολείο, οι παρέες δεν τους βλέπουν ως ανθρώπους, αλλά τους απορρίπτουν ως σκουπίδια;

Ο πολιτισμός μας σήμερα μάς έχει εξοικειώσει με το κακό. Το βλέπουμε ως ηλεκτρονικό παιχνίδι βίας, πόλεμο και επικράτησης στο Διαδίκτυο, παρακολουθούμε απαθείς όταν οι κάθε λογής ισχυροί εισβάλλουν με πραγματικά

όπλα σε διάφορες περιοχές του πλανήτη (κάποτε τους δικαιολογούμε και τους υπερασπιζόμαστε), αδιαφορούμε για τις συνέπειες σε ανθρώπους που αναγκάζονται να έρθουν μετανάστες, εφόσον αυτές τις υφίσταται ο γείτονάς μας. Τα κάθε λογής πάθη μας τα βαφτίζουμε δικαιώματά μας, αρκεί να μην βλάπτουν επιφανειακά τους άλλους. Υπάρχει σύγχυση ανάμεσα στο τι είναι πραγματικά καλό και κακό και τι όχι. Το να μη δείχνουμε αγάπη είναι δικαίωμά μας. Είμαστε ελεύθεροι άλλωστε να αγαπήσουμε ή όχι. Ο πολιτισμός μας όμως, η παιδεία, όπως και η σχέση μας με την θρησκεία δεν λειτουργούν ως αντίβαρα για να μας παροτρύνουν να δούμε τις συνέπειες που έχουν όχι μόνο οι πράξεις, αλλά και οι παραλείψεις μας.

Ζούμε σε μία κοινωνία στην οποία καλό θεωρείται ό,τι μας συμφέρει και ό,τι μας ευχαριστεί. Καλό θεωρείται να είμαστε δυνατοί. Και μεγαλώνουμε τα παιδιά μας σ' αυτήν την προοπτική. Η αρετή έχει εξοβελιστεί ως ηθικολογία. Το κακό όμως το δικαιολογούμε μόνο στον εαυτό μας. Στον άλλο διαμαρτυρόμαστε και αγανακτούμε. Γι' αυτό και οι νόμοι -για πολλούς- ισχύουν μόνο για τους άλλους. Έτσι θεωρούμε ότι είμαστε ψηλά εφόσον είμαστε εντάξει με τα κοινωνικώς αποδεκτά, αλλά δεν ελεγχόμαστε για την κλειστή στον διπλανό μας πόρτα, για την καρδιά μας που δεν ματώνει για τον άλλον, που δεν δίνει όχι κατ' ανάγκην υλικά,

αλλά ούτε μια κουβέντα αγάπης κι έγνοιας.

Το πρόβλημα του κακού είναι πρωτίστως πνευματικό. Δεν ακούμε τον Θεό, δεν ακούμε τον πλησίον, δεν ακούμε τι έχει να μας πει κάποτε ούτε ο οικείος μας. Αποθεώνουμε τον εαυτό μας. Έτσι, όταν ο άλλος, ο αδύναμος, ο περιφρονημένος, ο αναγκασμένος ζητά ένα χαμόγελο, μία αναγνώριση, τον αφήνουμε να κλείνεται στην μοναξιά του ακόμη περισσότερο. Και η ζωή χωρίς αγάπη γίνεται κόλαση. Το παράδοξο είναι ότι κι εμείς που νομίζουμε ότι είμαστε εντάξει, κατά βάθος ζούμε μικρότερες ή μεγαλύτερες κολάσεις, καθώς έχουμε βάλει τον εαυτό μας ψηλά.

Η κατανόηση του κακού, η δικαιολόγησή του δεν μπορεί να μένει χωρίς πάλη για την αντιμετώπισή του. Σε επίπεδο κοινωνίας η αλληλεγγύη δεν επιβάλλεται. Δωρίζεται από όσους πιστεύουν. Σε επίπεδο σχέσεων η αγάπη χρειάζεται να γίνει έξοδος από την προτεραιότητα του «εγώ και μόνο». Το πλησίασμα, όσο μπορούμε, είναι η απάντηση. Στον μέσα κόσμο μας, η συναίσθηση των παθών μας και ο αγώνας για μεταμόρφωσή τους είναι η ελπίδα. Και η Εκκλησία ο τρόπος του Θεού που μας περιλαμβάνει.

Πρώτη δημοσίευση: εφημερίδα «Ορθόδοξη Αλήθεια»

<http://bit.ly/34bSl1c>